บทที่ 3

เชลล์ในระบบยูนิกซ์

เชลล์ในระบบยูนิกซ์ (UNIX shell) หมายถึงโปรแกรมที่ระบบยูนิกซ์ใช้ติดต่อสื่อสารกับผู้ใช้ยูนิกซ์ เชลล์ที่ใช้ในระบบยูนิกซ์ทั่วไปคือ เบิร์นเชลล์และคอร์นเชลล์ สำหรับระบบยูนิกซ์ซิสเต็มไฟว์ และ ซีเชลล์ สำหรับระบบยูนิกซ์แบบเบิร์กเลย์ (Berkeley) (Thomas, and Farrow, 1989) ในบทนี้กล่าวถึงเฉพาะรายละเอียดของเบิร์นเชลล์

ลักษณะการใช้งานเชลล์ในระบบยูนิกซ์

การใช้งานเชลล์ทำได้ 2 แบบ (Sebes, 1988)

1. ตัวแปลคำสั่งงาน (command interpreter) หมายถึงเชลล์ที่ทำงานในโมดโต้ตอบ เชลล์จะรับคำสั่งงานที่ผู้ใช้ป้อนเข้าไปทางแป้นพิมพ์ แปลความและปฏิบัติการ (execute) คำสั่งงานนั้น

2. ภาษาทำโปรแกรมคำสั่งงาน (command programming language) โดยการสร้างแฟ้มข้อความที่เรียกว่า ชุดคำสั่งเชลล์ (shell script) ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า โปรแกรม จากนั้นจึงนำมาประมวลผลโดยใช้เชลล์

องค์ประกอบทางภาษาของภาษาทำโปรแกรมเชลล์

ภาษาทำโปรแกรมเชลล์ ประกอบด้วยองค์ประกอบทางภาษาต่างๆดังต่อไปนี้

1. หมายเหตุ

เป็นข้อความที่เชลล์ไม่ประมวลผล ผู้เขียนโปรแกรมสามารถใช้หมายเหตุเพื่ออธิบายการทำงานของโปรแกรม เพิ่มเติมข้อแนะนำ หรือข้อความอื่นลงในโปรแกรมได้โดยไม่มีผลต่อการทำงานของโปรแกรม

2. คำสั่ง

คำสั่งของเชลล์ มีลักษณะเป็นข้อความที่ประกอบด้วยคำตั้งแต่หนึ่งคำขึ้นไป คำแรกแสดงชื่อคำสั่ง คำอื่นๆเป็นข้อมูลที่คำสั่งใช้ในการประมวลผล เรียกว่า อาร์กิวเมนต์ (argument) คำสั่งที่ใช้งานได้ในเชลล์มีอยู่ 2 ประเภท

2.1 คำสั่งภายใน หมายถึงคำสั่งที่เชลล์สามารถทำการประมวลผลได้เอง เช่น ซีดี (cd) เอ็คโค (echo) เอ็กซิต (exit) รีด (read)

2.2 คำสั่งภายนอก หมายถึงคำสั่งที่เชลล์ไม่สามารถประมวลผลเอง แต่จะเรียกใช้โปรแกรมที่มีชื่อตรงกับชื่อคำสั่งมาประมวลผล เช่น แค็ท (cat) ฮู (who) โปรแกรมเหล่านี้เรียกอีกอย่างว่า โปรแกรมอรรถประโยชน์ (utility program)

3. การควบคุมสายงาน (flow control)

3.1 การทำแบบมีเงื่อนไข (if) เป็นการเลือกทำคำสั่งที่กำหนดให้หนึ่งหรือสองชุดโดยตัดสินจากค่าความจริงของเงื่อนไขที่กำหนดให้

3.2 การวนซ้ำ เป็นการทำคำสั่งที่กำหนดให้ แบ่งได้เป็น 3 แบบ

3.2.1 วนซ้ำสำหรับรายการข้อมูลที่กำหนดให้ (for)

3.2.2 วนซ้ำจนเงื่อนไขที่กำหนดให้เป็นจริง (until)

3.2.3 วนซ้ำจนเงื่อนไขที่กำหนดให้เป็นเท็จ (while)

3.3 การเลือกทำโดยเงื่อนไข (case) เป็นการเลือกทำคำสั่งที่กำหนดให้หนึ่งชุดหรือมากกว่า โดยตัดสินจากค่าของข้อมูลที่กำหนดให้

4. การเบี่ยงเบนอินพุตและเอาต์พุต (I/O redirection)

โดยปกติ กระบวนการในระบบยูนิกซ์จะมีอินพุตและเอาต์พุตเชื่อมอยู่กับแป้นพิมพ์และจอภาพที่เทอร์มินอลของผู้ใช้ตามลำดับ การเบี่ยงเบนอินพุตและเอาต์พุตเป็นการกำหนดให้อินพุตหรือเอาต์พุตของกระบวนการเชื่อมกับแฟ้มข้อมูลที่ต้องการได้

5. ตัวแปรเชลล์ (shell variable)

มีหน้าที่เช่นเดียวกันกับตัวแปรในภาษาทำโปรแกรมทั่วไป

6. การทำงานเบื้องหลัง (background job)

เป็นการกำหนดให้การประมวลผลของงานเกิดขึ้นเบื้องหลัง ซึ่งหมายถึงอินพุตมาตรฐานของงานไม่ได้เชื่อมกับอินพุตมาตรฐานของเชลล์ และเชลล์จะประมวลผลคำสั่งถัดไปได้เลยโดยไม่ต้องรอให้งานนั้นเสร็จสิ้นเสียก่อน

7. ไปป์ไลน์ (pipeline)

เป็นชุดของคำสั่งที่เชื่อมกันด้วยไปป์ (pipe) ไปป์เป็นการเชื่อมเอาต์พุตของกระบวนการหนึ่งเข้ากับอินพุตของอีกกระบวนการหนึ่ง

8. ฟังก์ชันเชลล์ (shell function)

เป็นชุดคำสั่งเชลล์เช่นเดียวกับการสร้างโปรแกรม แต่การประมวลผลโปรแกรมเชลล์ทำโดยกระบวนการที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ ในขณะที่การประมวลผลฟังก์ชันเชลล์จะทำโดยเชลล์ที่เรียกใช้ฟังก์ชัน จึงทำให้ผลลัพธ์ของการประมวลผลฟังก์ชันเชลล์มีผลต่อเชลล์ที่เรียกฟังก์ชันด้วย การเลือกพัฒนากระบวนความหนึ่งขึ้นเป็นฟังก์ชันเชลล์ หรือเป็นโปรแกรมเชลล์ จะต้องคำนึงถึงข้อแตกต่างนี้ด้วย

รีสตริกเชลล์ (restricted shell)

รีสตริกเชลล์ เป็นเชลล์ที่มีการจำกัดการใช้งานของผู้ใช้ยูนิกซ์ เพื่อที่จะควบคุมความปลอดภัยของระบบยูนิกซ์ เนื่องจากว่า มีบางกรณีที่การให้ผู้ใช้ยูนิกซ์ได้ใช้งานเชลล์จะทำให้เสี่ยงต่อความปลอดภัยต่อระบบยูนิกซ์ รีสตริกเชลล์มีคุณสมบัติและการใช้งานเหมือนกับเชลล์ในระบบยูนิกซ์ เพียงแต่มีข้อจำกัดเพิ่มเติมในการใช้งานดังต่อไปนี้

1. ไม่ให้ย้ายไดเรกทอรีที่กำลังใช้งาน (working directory)
2. ไม่ให้ตั้งค่าของตัวแปรชื่อพาธ (PATH) และ เชลล์ (SHELL)
3. ไม่ให้อ้างถึงชื่อคำสั่งงานที่มีเครื่องหมายแสลช (/) อยู่ด้วย

4. ไม่ให้เบี่ยงเบนเอาต์พุต (> และ >>)

ข้อจำกัดข้างต้นจะมีผลต่อการใช้งานแบบโต้ตอบเท่านั้น นอกจากนี้ ในกรณีที่เป็นเชลล์หลังการลงบันทึกเข้า (login shell) ซึ่งจะมีการประมวลผลคำสั่งในแฟ้มข้อมูลชื่อ ".โพรไฟล์" (.profile) ก่อน ข้อจำกัดข้างต้นจะเริ่มมีผลหลังจากที่เชลล์ประมวลผลคำสั่งในแฟ้มดังกล่าวแล้วเสร็จ

<u>เปรียบเทียบเชลล์แบบต่างๆ</u>

Sebes ได้ทำการเปรียบเทียบเบิร์นเชลล์ซีเชลล์และคอร์นเชลล์ไว้ สรุปได้ดังนี้

1. ในการทำงานแบบโต้ตอบนั้น ซีเชลล์และคอร์นเชลล์มีความสามารถเหนือกว่าเบิร์นเชลล์ เช่น สามารถเก็บประวัติการใช้คำสั่ง (history) เพื่อการใช้งานในภายหลัง สามารถสร้างคำเหมือน (alias)

2. ในการใช้งานเป็นภาษาทำโปรแกรม เบิร์นเชลล์และคอร์นเชลล์มีความสามารถเหนือกว่าซีเชลล์ เช่น เบี่ยงเบนอินพุตและเอาต์พุตได้คล่องตัวกว่า สามารถดักสัญญาณ (signal trapping) ชนิดต่างๆได้คล่องตัวกว่า

3. เบิร์นเชลล์ขาดความสามารถในด้านการคำนวณ

4. เบิร์นเชลล์สามารถแปลความคำสั่งงานได้รวดเร็วที่สุด เนื่องจากการที่มีชุดของคำสั่งที่เล็กที่สุดและซับซ้อนน้อยที่สุด

5. คอร์นเชลล์เป็นเชลล์ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นหลังสุด ในปัจจุบัน จึงมีใช้งานไม่แพร่หลายเหมือนกับเบิร์นเชลล์และซีเชลล์